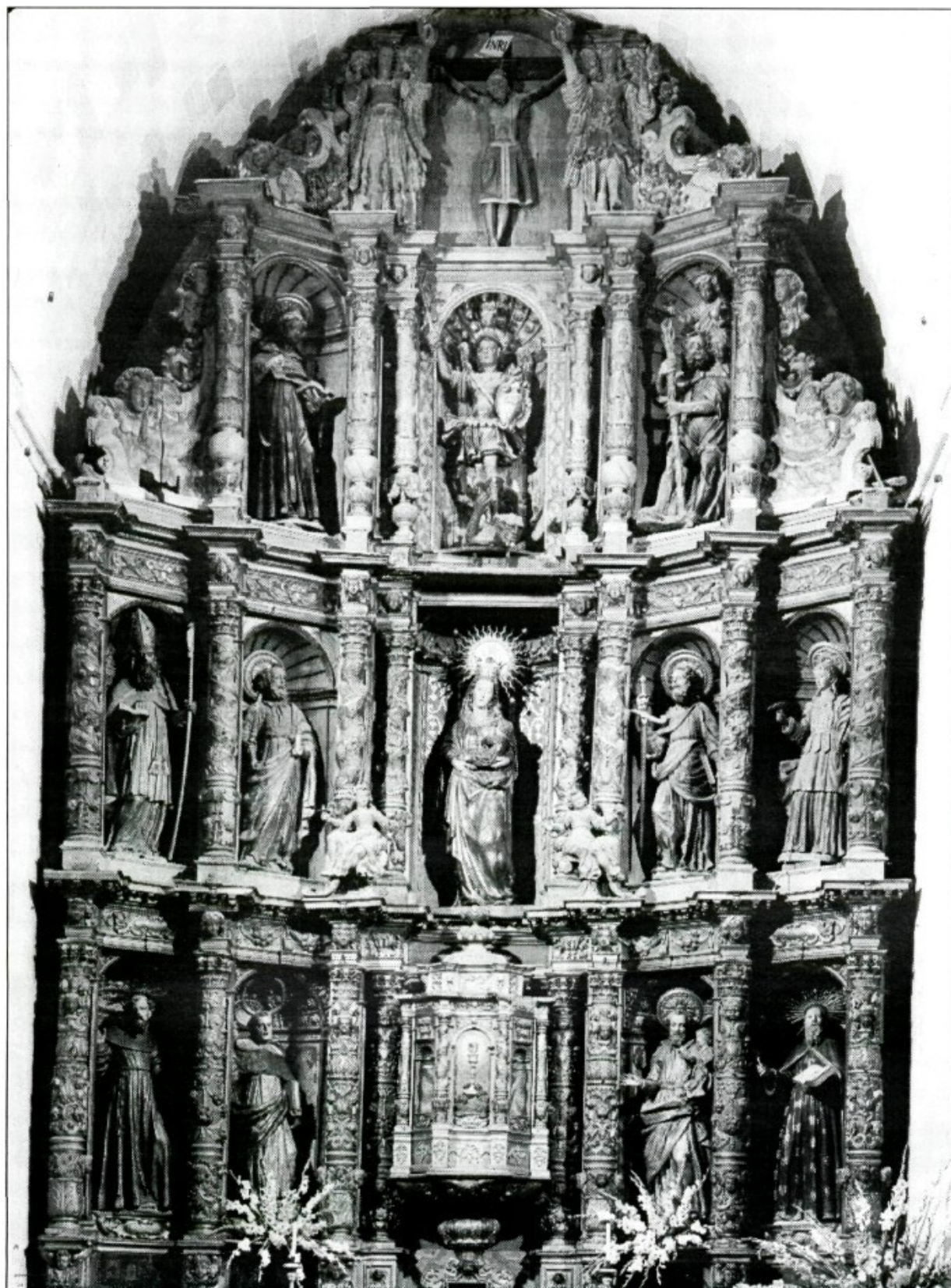

ES SAIG

ALGAIDA - NÚM. 185 - MAIG DE 1996

EDITORIAL

"DIARI DE BALEARS"

Des de dia 1 de maig tenim l'oportunitat de llegir el primer diari íntegrament en català de la nostra Comunitat. És un fet que consideram prou important com per dedicar-li un breu comentari.

No deixa de ser lamentable que hàgim de saludar com un avanç notable el que hauria de ser normal. És una prova més de com està de lluny la normalització de la nostra llengua. I això passa aquí i també al Principat, a Barcelona, on amb un públic potencial molt més ampli l'únic diari en català passa penes i treballs per sobreviure.

Ara bé, es tracta d'una passa important que mereix i necessita la col.laboració de tots quants estimam la nostra llengua i la voldríem en la situació que li pertoca. Com mereix i necessitarà l'ajut de les institucions, sobretot com a feina de normalització lingüística. Sempre hem criticat les campanyes de normalització fetes a base de grans crides a l'ús del català publicades a diaris i revistes escrites en castellà. Aquestes campanyes són una befa, és tudar els doblers, no serveixen absolutament per a res i més bé són negatives i contraproductes. El moviment es demostra movent-se, no a base de sermons. No fem com els metges i els capellans que expliquen a pacients i feligresos que facin el contrari del que ells fan.

De totes maneres, siguem conscients que l'empresa és delicada i perillosa. Ha de sortir bé, perquè si fracassa serà pràcticament impossible que per moltíssim de temps, potser mai més, s'intenti una altra tasca semblant. Seria la demostració que la nostra societat renuncia a la seva llengua i accepta com a bona la substitució per una altra.

I perquè el "Diari de Balears" arrel i triomfi és necessari que tots hi col.laborem, però també és fonamental que sigui un periòdic digne, ben fet, amb informació treballada i amb escrits d'opinió que facin atractiu el diari. La gent -ni la més conscienciada- el comprarà només pel fet d'estar en català. Cal que la lectura resulti estimulante i satisfactòria.

De tot cor desitjam èxit al "diari de Balears".

LA NOSTRA PORTADA. Els retaules de la nostra església han servit per a l'estudi guanyador del primer premi d'investigació Castellitx. En Miquel Angel Capellà ens en parla a la xerradeta. I per il.lustrar el tema, aquí teniu la fotografia del retaule de l'altar major. (Fot. Joan Capellà)

Bolletí de l'Obra Cultural d'Algaida

Revista mensual. D.L.P.M. 495/80

Domicili: Rei, 1. Algaida.

Tf: 66 50 42 / 27 25 76

Fax 12 50 44

Imprimeix: Tirrena, SA. Manacor

Tf 55 52 12

ES SAIG només es responsabilitza de l'Editorial.

Dirigeix: Delfi Mulet

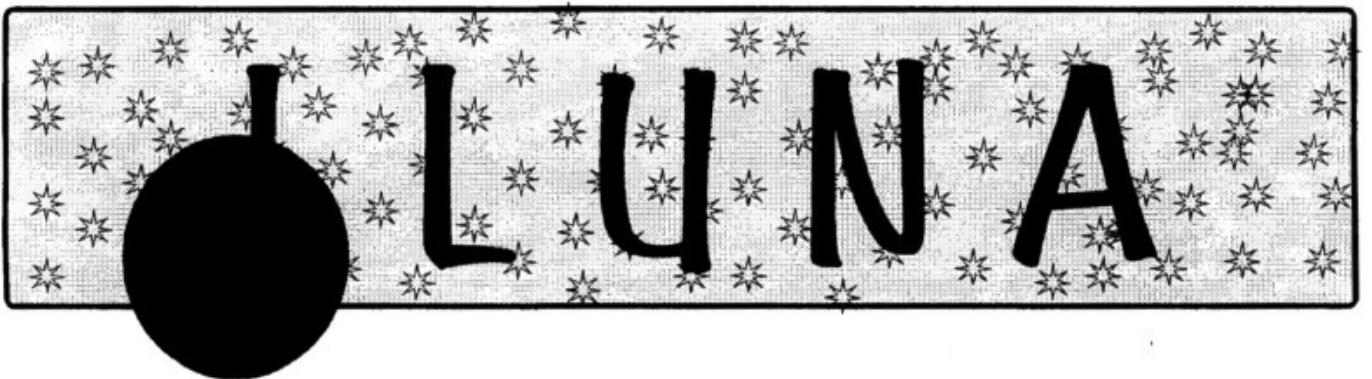
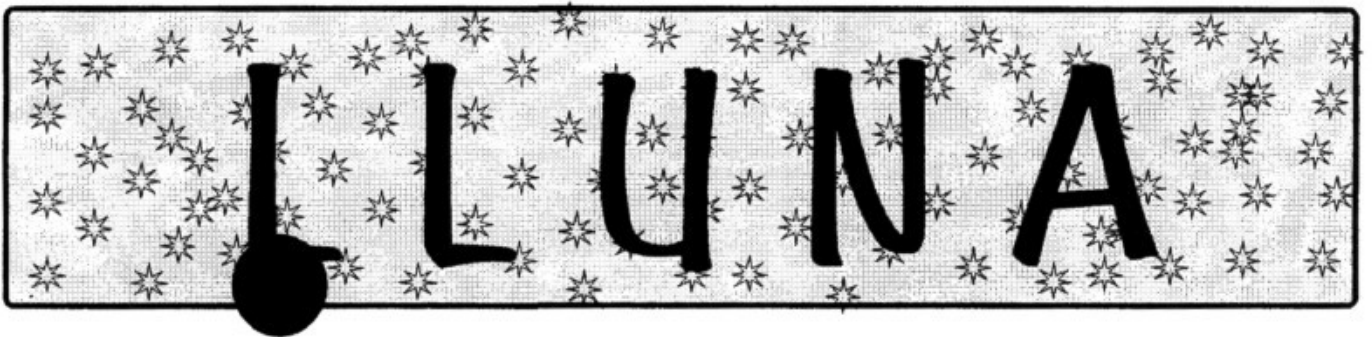
Administra: Directiva de l'Obra Cultural

Mecanografien: Mireia Mulet i Guillem Vanrell

Col.laboren: Pere Mulet, Joan Trobat, Joan Mulet, Biel Bibiloni, Biel Sastre, Miquel Fiolet, Xesc Oliver, Víctor Andreu, Víctor Mulet, Miquel Serra, Antònia Ma Mulet, Catalina Martorell, Jaume Jaume, Miquel Molleta, Biel Majoral, Agrupació Fotogràfica d'Algaida.

CALAIX DE SASTRE

ECLIPSI

Educació mal entesa, autoodi, pardaleria...

En Calaix i Desastre

M'HAN DIT QUE DIUEN

Encara que fa temps que ha passat, és obligat parlar de la Festa de la Pau: com cada any, el mateix comentari: després de quatre o cinc dies de festa, és com si ningú fes feina, tothom pot anar a la Pau. Els comentaris de les carrosses eren més bé crítics: poques carrosses i senzilles, molt magres... Però hi havia carrosses, la gent es va arregar a Plaça i partí a peu cap a Castellitx. Darrerament és molta la gent que hi va a peu, a la Pau.

Seguint amb aquest tema, els comentaris sobre les obres que s'hi fan foren, en general, molt negatius; i això que en Toni rector ja ho havia avisat, que no estaven acabades les obres i que havíem d'esperar per jutjar-les. Sentírem que deien que no s'explica com no estan escalivats de donar les obres a mestres externs, que queden malament. Més val donar-les a mestres d'obres d'Algaida que, inclús suposant que siguin un poc més cars, a la llarga resulten més econòmics.

Un retret que sentírem, acabada la festa, fa referència al rector o a qui se'n cuida de la imatge de la Mare de Déu: quan, seguint un vell costum, la gent va anar a despedir-se de la Mare de Déu, no l'hi trobaren, ja l'havien tornada cap a Algaida.

I no volem deixar de reproduir un comentari que ja sentírem l'any passat, i l'altre... Es com si el dia de la Pau fos el dia de les "gateres" pels joves. Es veu que s'ha fet tradició, per a una part del jovent, beure molt als diferents bars que es munten a Castellitx (quintos, al.lots de Ses Escoles, viatges d'estudis,...) per fer dobbers (dobbers que no sabem ben bé per què serveixen). La vetlada del dimarts de Pasco, a Algaida, és de bogeria: són molts, massa, els joverets i joveretes que ni s'aguanten ni saben el que es fan. Hi ha qualque bar que aquest vespre no vol tenir obert: hi fan més destrossa que el possible benefici.

Convé canviar de tema, perquè durant tot el mes hem tornat a sentir parlar dels pins que tenim al poble: Plaça i Ses Escoles. Ens han dit que hi ha hagut reunions, plenaris, comissions,... i encara no saben com solucionar el problema. Bé, sembla que darrerament estan arribant a la conclusió que si tallen els pins s'hauran acabat les cuques. Ja veureu com aviat els pins seran un record. Després a lo millor els enyorarem, però no tindrà remei. A l'estiu potser haurem de fer com els forasters, que per estar a l'ombra es munten un "sombrajo" i tan contents... Qualcú va sentir al batle dir que si ell havia de passar a la història com "el batle que va tallar els pins", que hi passaria.

I si vos pensàveu que no en parlariem, anàveu ben equivocats. Després de molt de temps de sentir-ne parlar, a la fi es va celebrar el concurs de sobrassada de porc negre mallorquí, el dia 1 de maig. Ens han dit que hi va anar molta gent a veure com es feia per puntuar una sobrassada; i també ens han dit que va esser molt complicat: més d'una hora mirant, ensumant i tastant. El que no va entendre molta gent és que el jurat per fer-se la boca neta begués aigua: no hi pega gens, sobrassada amb aigua.

El que és cert és que hi hagué molta animació i un bon ambient, i bon humor i rialles: normal ja que hi havia bona sobrassada i bon vi, i això fa riure. El que comentava un grup d'assistents és que s'està tornant a introduir el porc negre, i diuen que la seva carn i productes (sobrassada, camaiot...) són més "gustosos" que els de porc blanc. És clar que hi ha opinions encontrades; però a Algaida hi torna a haver bastanta gent que ha tornat al porc negre tradicional.

La reforma de Sa Plaça, així com la reforma circulatòria, segueixen essent tema de conversa i comentaris de tot color. El fet és que es va allargant l'espera, i no es pren cap decisió clara. Mentrestant, els merders circulatoris i d'aparcament ja no són només per Plaça i Placeta, ara ja no importa triar: Sitjar, Roca, Pare Pou, Ribera. (Les hores d'entrada i sortida de Ses Escoles són de veure).

§'està preparant el pas del Correllengua per Algaida, i pels comentaris que hem sentit els organitzadors confien que sigui un èxit, ja que els primers contactes amb les diverses entitats són positius, i hem de recordar que Algaida fou un dels primers pobles en normalitzar l'ús del català: noms dels carrers, avisos i circulars de l'Ajuntament, Parròquia, Caçadors, grups de teatre, etc. etc.

Ja hem parlat altres vegades dels "Divendres algaidins", de l'eufòria inicial, que ha anat minvant fins... Ens han dit que el darrer es va suspendre per manca de públic: només hi havia els quatre o cinc contertulians, i l'encarregat d'obrir el local. El que resulta curiós és que el mateix vespre hi havia un sopar al qual estava convidat tot l'Ajuntament, funcionaris i regidors... Segurament té una explicació, però des de fora no s'entén massa.

UN SORD

FESTA DE LA PAU

Volem recordar la Festa de la Pau, que ja queda un poc llunyana, amb aquesta panoràmica de la festa damunt s'era. En aquest número vos oferim la glosa guanyadora del Premi de Poesia Popular. En números següents podreu llegir els treballs guanyadors del Premi de Narració "El cartoix" de Guillem Rosselló i Bujosa i de Poesia "El clam dels feligresos" de Bernat Oliver i Font. El guanyador del Premi d'Investigació va ser Miquel Àngel Capellà amb el seu treball "Aportació per a l'estudi dels retaules de l'església parroquial d'Algaida. Precisament a la Xerradeta d'aquest mes ens explica en què va consistir la seva investigació.

PLUVIÒMETRE

Segueix plovent. Al número d'ES SAIG del mes passat vos donàvem les quantitats de pluja corresponents al mes de març, però, com que el mes encara no havia acabat, varen variar una mica. Així, el total de març va ser de 35'4 litres.

I pel que fa a l'abril s'han recollit 45'2 litres. Una bona quantitat dins un mes en què les pluges es consideren molt beneficioses. Si la creença popular es compleix, no hi haurà figues flors perquè va ploure el dia de Sant Marc; com que va ser una plogudeta molt petita, confiam que se n'hagi salvat qualcuna.

CONCERT DE LA BANDA DE MÚSICA

El diumenge dia 19 la nostra Banda de Música oferirà un Concert de Primavera. Amb motiu de la celebració del Centenari del Cinema el programa consistirà amb bandes sonores de pel·lícules, comentades per Joan Carles Palos.

AGRUPACIÓ FOTOGRAFICA D'ALGAIDA

L'Agrupació ha organitzat una exposició-homenatge en memòria de Joan Jaume Alomar (1964-1995) que era el soci número 20 de l'Agrupació. Aquesta exposició de fotografies d'en Joan la podeu visitar a l'Ajuntament.

CONCURS DE SOBRASSADA DE PORC NEGRE

A Son Pericàs es va fer l'anunciat "Campionat del món" de sobrassada de porc negre. Molts varen acudir a presenciar la feina del jurat que aquí veim en plena concentració mirant, olorant i tastant. Després tothom es va afegir a la tastada i cada un hi deia la seva. El guanyador, segons el veredict del jurat, va ser en Sebastià Amengual "des Celler".

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA

El passat 30 de març l'Escola Municipal de Música d'Algaida va celebrar l'acabament del segon trimestre amb un concert a Ses Escoles, on petits, joves i grans (com es pot veure a la foto) mostraren que són uns bons aprenents.

DIUMENGE DE RAMS

Molta gent va participar a la benedicció de rams i palmes la diada dels Rams. Hem volgut recordar-ho amb aquesta imatge de la nostra banda baixant pel carrer dels Cavallers.

ALGAIDA DINS INTERNET

El Ràdio Club Algaida ha insertat dins la xarxa mundial d'Internet una pàgina dedicada a Algaida. Hem tengut ocasió de veure-la i comprovarem que inclou informació, en castellà i català, d'Algaida, Pina i Randa i d'indrets del nostre poble com Cura, Sant Honorat i Castellitx. La informació, amb dades històriques i d'interès, va acompanyada de fotografies dels llocs anome-

nats. També conté informació sobre els cossiers i sabem que hi ha intenció d'incloure-hi una mostra de l'acompanyament musical d'aquestes danses. També presenta una secció dedicada a notícies locals, amb la idea d'actualitzar-les tot sovint. És una manera d'arribar a tots aquells que tenen vincles amb Algaida a qualsevol lloc en què es trobin.

La seva adreça és: <http://www.geocieties.com/Heartland/1077>

L'AJUNTAMENT D'ALGAIDA informa

CELEBRACIÓ DEL DIA DEL LLIBRE A ALGAIDA

Dissabte dia 11 de maig tindrà lloc a la Biblioteca Municipal una *Sessió de Narració de Rondalles* a càrrec de na Caterina Contacontes. Aquesta activitat, organitzada per la Biblioteca i patrocinada per la Xarxa de Biblioteques del Consell Insular de Mallorca, tindrà lloc al Casal Pere Capellà a les 5 de l'horabaixa.

La celebració continuarà diumenge dia 19 amb l'Exposició i venda de llibres en català organitzada per l'Obra Culturalaral Balear i la venda de les publicacions editades per l'Ajuntament. Aquest acte tindrà lloc a sa Plaça d'Algaida a partir de les 11 del matí.

DIVENDRES ALGAIIDINS

El passat divendres dia 3 es va haver de suspendre la Taula Rodona que hi havia programada dins el cicle de Divendres Algaidins per manca de públic. L'acte que consisteix amb una taula rodona titulada *La Història dins la Memòria. Vida quotidiana fins a mitjans del segle XX*, es posposà per al mes de juny.

El proper divendres dia 24 de maig tindrà lloc el Divendres Algaidins del present mes. Pere Fullana Puigserver ens farà la conferència *Rafel Oliver Mudoi, "Es Capellà Màquina"*. Rafel Oliver (Algaida 1810-1877) és un dels personatges algaidins més interessants i, a la vegada, més desconegut del segle XIX.

RENOVACIÓ DEL PADRÓ MUNICIPAL D'HABITANTS 1996

De dia 6 de maig a dia 30 de juny els agents d'empadronament visitaran els domicilis del Municipi per tal de recollir les dades personals per a la confecció del Padró Municipal d'Habitants.

Us demanam la vostra col.laboració i que respongueu amb interès amb benefici d'uns resultats més fiables i d'una millor confecció del Padró.

Si voleu més informació us podeu dirigir a l'Oficina d'Empadronament a l'Ajuntament d'Algaida.

OBRES DE CASTELLITX

El passat mes hi va haver una reunió amb els tècnics de la Conselleria d'Agricultura que supervisen les obres de l'església de Castellitx i es va resoldre refer el trespol del porxo així com realitzar tots els retocs a l'interior que siguin necessaris.

* * *

Horari de la Biblioteca Municipal

De dimarts a divendres
de 16'30 a 20'00 hores.

Dissabtes de 10'00 a 13'00 hores.

Horari de consulta de l'Arxiu Municipal

De dimarts a divendres
de 9'00 a 13'00 hores

GALERIA DE PERSONATGES IL.LUSTRES

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

VINE A CÓRRER PER LA LLENGUA, PARTICIPA-HI! VOLEM VIURE EN CATALÀ

Estimat soci i simpatitzant:

Enguany la flama de la llengua, **EL CORRELLENGUA**, passarà pel nostre municipi **el dia 18 de maig entre les 13:50 i les 14:05**. Des d'aquestes planes et convidam a veure-la passar i, si t'animes, a portar-la pels carrers d'Algaida, a la lectura del Manifest i als actes que es faran a la Plaça per rebre-la.

El possible **recorregut** serà el següent: Carretera Palma - Manacor, Camí de S'Estació, carrers Metge Verger, Pare Pou, Plaça (lectura del Manifest), Bisbe, Església, Palma, Carretera de Santa Eugènia (fins al final del terme).

També et convidam a la **II DIADA POPULAR PER LA LLENGUA, LA CULTURA, LA IDENTITAT I EL PAÍS** que se celebrarà el mateix **18 de maig a les 18:00 a la Plaça Major de Ciutat**.

Des d'ara comptam amb la teva presència i col·laboració.

ANIMA'T A CÓRRER AMB LA FLAMA I APUNTA'T TAN AVIAT COM ET SIGUI POSSIBLE A QUALSEVOL MEMBRE DE LA JUNTA DIRECTIVA.

ACTIVITATS DEL MES DE MAIG

Divendres 17 de maig a les 21:30, al local social

Presentació del llibre *La insostenible levitat dels cossos* d'**Antoni Serra**. També hi intervindrà **Jeroni Salom**, que presentarà la nova col·lecció **Zitzània** de l'editorial "**Di7 Grup d'Edició**" de Binissalem.

Diumenge 19 de maig, Dia del llibre a Algaida

Tradicional **VENDA DE LLIBRES** a la Plaça, a partir de les 11:00.

Centenari de la publicació de les Rondalles. CONCURS DE RONDALLES: ENDEVINA QUINA RONDALLA ÉS. PARTICIPA-HI. (A la mateixa Plaça).

Diumenge 16 de juny

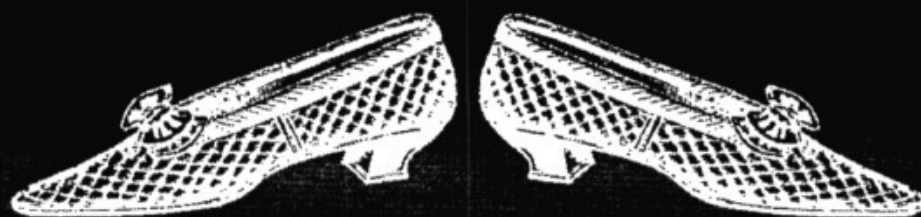
EXCURSIÓ A LA PUNTA DE LA NAU

Farem una tramponada per acabar aquest curs tan accidentat pel que fa a les excursions.

Animau-vos, és molt curteta i, com que ja farà calor, podrem nedar. Esperem que no plougui, perquè l'any passat va fer gros.

**TEATRE
MUNICIPAL**

CAVALLERS

AGRUPACIÓ FOTOGRAFÀFICA D'ALGAIDA

Fotografia de Joan Capellà

el jovent a ES SAIG

A Maria Francesca Osuna Isern

Parlant, parlant, un diumenge horabaixa decidirem fer l'entrevista a una amiga nostra, na Ma. Francesca, estudiant de magisteri.

- *Algaida o Palma...*

Com que estic avesada als dos llocs no sé quin dels dos he de triar. Si només estàs a Palma anyoraria a Algaida, i si només estàs a Palma, anyoraria Palma. Són dues formes de vida totalment diferents.

- *Quan véns a Algaida?*

Solc venir tots els caps de setmana, i sempre que no tenc classe, per les vacances de Nadal, de Pasqua i d'estiu. És a dir, pas tot el meu temps lliure a Algaida.

- *Què és el que més t'agrada d'Algaida?*

No sabria el que destacar, com a bona algaidina trob que Algaida en general ja és suficientment atractiva (na Maria pensa i diu...) bé, potser el fet que no hi hagi gaire gent i que tothom es conegui és el que més m'agrada.

- *I de les nits d'Algaida?*

Si hi has d'estar tot el vespre, és un poc avorrit, però així i tot ara no ens podem queixar perquè tenim Ca n'Esteve i S'Acadèmia, amb ambients diferents que ens permeten canviar d'aires.

- *Què opines de l'activitat cultural i de les seves agrupacions?*

Si no fos per aquestes agrupacions no hi hauria l'activitat que hi ha, encara que normalment és molt difícil poder formar part d'elles, solen ser grups molt tancats. Així i tot trob que de cada vegada es fan més coses i això és important.

- *Has participat a alguna d'aquestes agrupacions?*

A la primera que vaig participar fou el "club d'esplai", devia tenir uns vuit anys, encara me'n recordo d'alguns dels monitors que

tenia; en Sebastià Verger, na Jerònia "Rossellona", na Catalina Martorell, en Miquel "Castellitxo"...i de la titella que ens donava maldecaps, n'Aureli, fent-nos cercar les seves ulleres.

Vaig començar, també, a l'escola de música quan encara es feia al local d'assaig de la banda de música, a l'ajuntament. Els meus primers professors de música foren mestre Bernat i Don Emilio, el director de la banda de música.

- *I actualment...*

Actualment, segueixo anant a l'escola de música, tocant a la banda, i fa dos anys que també participo fent catequessi als al·lots de vuitè curs.

- *Trobes que hi ha hagut molts de canvi des de que començares a participar amb aquestes activitats a ara?*

D'allà on he vist que hi ha hagut més canvis ha estat a l'escola de música, començant pel local, on abans era a l'ajuntament, i no havia aules, i havíem d'anar tots junts, a ara que estam a Ses Escoles, tenim aules per diferents cursos, tant de solfeig com d'instrument (na Maria s'atura i amb una cara molt més sèria diu...) cal dir que ara hi ha més alumnes, i hi ha més organització, més ofertes, com piano, fins a cinquè de solfeig..., i per tant, més professors.

Pel que fa a la cataquessi, d'ençà que hi ha Don Toni Riutort de rector, la vida a l'Església ha canviat molt ja que ha sabut atreure al jovent, cosa que abans no es veia.

I de la banda dir que hem canviat de local on hi caben els nous instruments com per exemple els timbals (na Maria riu i ens conta l'anècdota desl timbals), quan tinguérem els timbals no els podérem passar per la porta, de manera que només els tocàvem als concerts. Afortunadament ara això ja no passa.

- *I com va per magisteri!*

L'any passat vaig començar i "evidentmet" enguany faig segon d'Educació Primària. Trob que és una carrera poc reconeguda, i realment la gent no sap la feinada que duu. Només són tres anys, però són intensos, tant pel que fa amb els estudis com per les amistats que estableixes.

- *I ens han dit que ja ets tota una actriu (na Maria es posa les mans davant la cara).*

Idò sí, dia 13 de març vàrem fer la representació de "la tràgica història de Miquel Kolhas" de Josep Palau i Fabre. Es tractava d'un treball de didàctica, i realment va ser una experiència fantàstica.

- *Pel que podem veure, surts molt en públic, què sents?*

Supòs que com qualsevol persona, em poso nerviosa a l'hora de sortir. He de dir que el fet que toqui amb la banda de música, m'ha ajudat molt a controlar aquests nervis.

- *Quina ha estat vegada que t'has posat més nerviosa?*

Va ser dia 17 de juny del 1994, una setmana abans de fer selectivitat, quan vaig tocar per primera vegada amb en Biel Majoral al concert de "Tonades i Cançons antigues" a l'Església.

Per primera vegada vaig sentir l'ambient familiar que hi ha a magisteri, ja que aquest concert formava part d'una festa organitzada pels alumnes de cultura popular.

- *Vols afegir alguna cosa?*

Sí, que aquest any he participat a una tradició d'Algaida, molt esperada pels tots els joves, com és la festa dels Quintos a la Pau de Castellitx. Enguany hem estat "l'anyada" del 76.

- *Tu estrenes la pregunta obligada de la nostra secció d'Es Saig. Què et sugereix la paraula "cutxitril"?*

Una soll.

MAGDALENA JUAN I NEUS OLIVER

MIQUEL OLIVER BAUÇÀ TORRES
 DE LLOCS I DE SILENCIS (III)

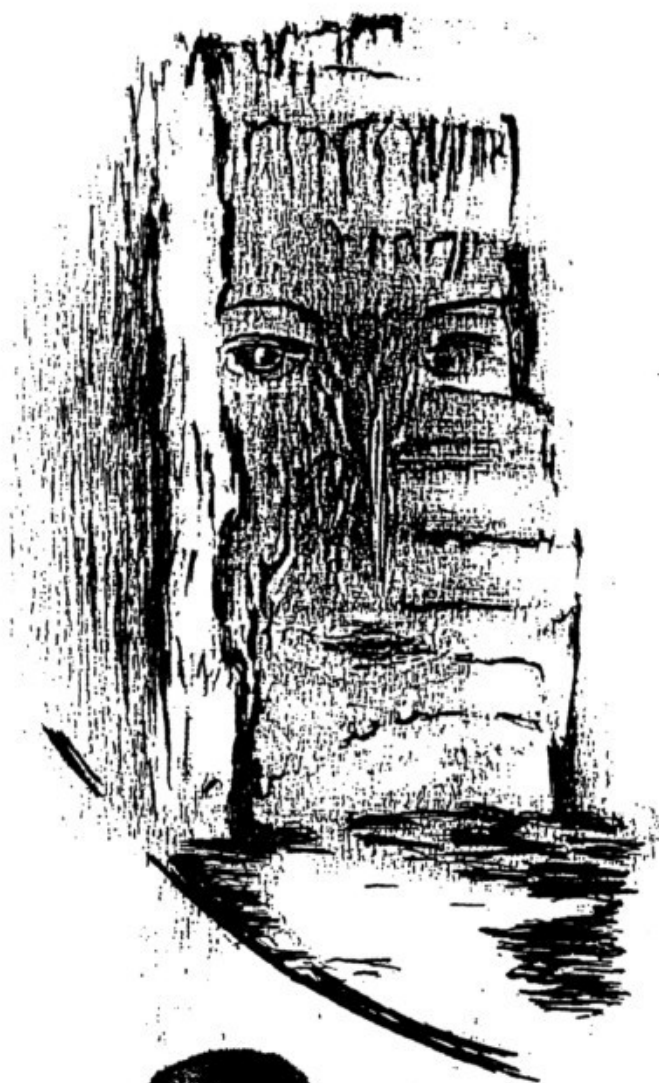
Il·lustracions de Jaume Oliver Bauçà Torres

EL PEU DE SANT CRISTÒFOL

La roca miraclera hi resta tota sola,
 dins la garriga sacra que fou el Porrassar.
 La petja gegantina allí restà gravada
 quan, de l'ensopegada, la càrrega portant,
 sortint de la senalla, de Randa el puig formà.
 I com un talismà de facultats atàviques,
 l'infant que s'hi reposa -ai els cíclops d'Algaida!-
 de totes les creixences volgudes fruità.

Tota la vida talment és aquest joc
 festós d'infant, dubtós d'adolescent;
 mes passada l'edat que tot madura
 i s'asseca el teu cos per tots indrets:
 saps de cert que dels peus que s'ageganten
 en tindràs no res més que el seu desaire.

Subtil el goig hi neix, en cada cosa,
 acceptada només així com és.

SABEU **ON** ÉS?

La fotografia d'avui ens mostra un element afegit a una paret seca, que no és altra cosa que una escala de marge o pujador. Aquestes escales resolen la comunicació vertical entre les diferents marjades. Solen construir-se integrades dins el mateix marge, com les de La Trapa, o d'escaló volat, que és el nostre cas.

L'escala, en delineació, és la proporció entre les dimensions de les parts d'un dibuix o figura i les del objecte que representa.

Escala de caragol: És la que puja al voltant d'una columna i, per tant, no té ull.

Escala de figueraler: Escala de peu que els figueralers i figueraleres empraven per enfilar-se a les figueres.

Escalador: El que escala a un lloc elevat, ajudant-se d'escales i altres estris d'escalada (piolet, cordes, grapes, etc)

Altres tipus d'escaladors: També en llocs de treball i sobretot en política, abunden els típics *escaladors* que, per arribar als llocs més alts, no dubten a trepitjar o traïr qui faci falta.

Topònim: *L'Escala*, vila marinera situada al Baix Empordà, prop de les ruïnes de l'antiga Emporion.

Llinatge: *Escala*, existent a Catalunya. També hi ha la forma plural *Escales*, més estesa, que es troba a Catalunya, València i Mallorca.

Cançó:

S'ermità Nofre m'ha dit
que anàs a cercar s'escala,
d'es figueral d'en Perlic,
dematí quan berenava.

Pista: Es troba situada, aquesta escala o pujador, a un indret bastant transitat del nostre terme, a la falda d'un puig que resultà afectat per la desamortització de Mendizábal de l'any 1837.

Solució del mes passat: El marès erosionat que vos mostrarem a la fotografia del mes anterior, es troba situat (com segurament endevinàreu) a la paret de la nostra església parroquial, vora el portal dels homes.

M. F.

ALGUNES NOTES SOBRE "SUMMA EPIGRAPHICA ECCLESIAE ALGAISENSIS"

Els autors Mireia Mulet i Mas i Gabriel Bibiloni i Trobat han enllestit un interessant estudi sobre "Summa epigraphica Ecclesiae Algaidensis", publicat a ES SAIG, núm. 146. Febrer de 1993.

Voldria aportar modestament el meu petit gra d'arena. Primerament, si no vaig confús, record que me contaven els venerables sacerdots algaidins que conviviren amb mi el temps inesborrable de vicari (1952-1959) que les tombes amb les respectives làpides estaven escampades per tot el recinte del temple i, quan se determinà d'enrajolar-lo, se col·locaren unes en una teranga des del presbiteri fins al portal major o de les dones i altres, com graons, als dos portals del temple. Crec que sobraren làpides. L'enrajolat actual se bastí l'any 1918 durant el temps del rector Mn. Jaume Martorell i Cànoves (1913-1920).

Làpida nº 1: Aquesta làpida quedà tapada per la reforma de l'eixampla del presbiteri amb els nous graons, l'any 1799, durant el rectorat del Dr. Rafel Salvà.

Làpida nº 25:

Transcripció: "Aquest carner es den bernat reus e dels seus".

Carner (no altar) és nom antic de vas de morts, sepultura, segons el DCVB d'Alcover-Moll (t. II, p. 1043,5, ed. 1964). Al claustre de Sant Francesc de Ciutat, entre altres parts, romanen carners dels segles XIII i XIV.

Les tres roses llavorades al marès corresponen a l'escut d'armes de Reus, llegim al Nobiliario Mallorquí de Joaquim Ma. Bover (T. II, p. 157-9, ed. 1949).

El lloc en l'actual capella de la Mare de Déu del Pilar en el Roser tampoc és el seu. L'any 1886, en temps de l'ecònom Mn. Miquel Arbona i Mayol (1881-1887), nadiu de Sóller i més tard Rector de Sencelles, se feren obres darrere l'altar major i es trobà aquesta làpida. L'esmentat Ecònom consultà el notable "mestre d'obres" D. Bartomeu Ferrà i Perelló (1843-1924), que li aclarí la inscripció. Segons ell a la susdita Obra de Bover l'identificà: "Bernardo Reus, en el año 1343, como representante de la villa de Algaida, juró fidelidad y vasallaje al

Rey don Pedro IV de Aragón"; i li aconsellà que la posàs a un lloc més escaient, com podem ara contemplar-la. (BSAL, 1886. Año II, núm. 45, p. 8).

Pens que pentura la làpida procedia de la tomba que tendrien els Reus en aquell temps a l'església de Sant Joan d'Algaida.

Amb aquestes dates i dades no he intentat donar la darrera paraula exhaustiva, que sempre està pendent dels nous documents que s'escorcollin en els arxius.

BALTASAR MOREY CARBONELL, PVRE.

lloc

pujant l'escala del temps, veus sense mirar.
 pujant l'escala del temps, ets més prop de la terra.
 pujant l'escala del temps, tot és en tot.
 imaginar: donar imatges al pensament
 des de la memòria
 des del record
 imatges d'un crit
 imaginar, donar imatges al pensament, expressar-ho
 contemplar el pensament
 reconèixer, conèixer i esclatar cap a tu mateix
 Joc
 el joc de les imatges
 un joc enganyós
 no cerquis en elles a elles
 lloc
 del crit al silenci
 Et deixo espai, no trenquis el silenci

vat / abril 96

En **Ferran Garcia-Oliver** és un bon amic que tenim a València. És professor d'Història medieval a la Universitat de València i a més de nombrosos treballs d'investigació de la seva especialitat -sobretot referits a jueus, moros, monges, pagesos- ha publicat llibres en què explica les seves vivències: *Oc, París particular, Per espaiar la malenconia*. A la *Revista de Gandia* del passat 24 de març va publicar l'article "Algaida" que vos oferim. Al seu escrit hi queda ben palès el plaer que sent en visitar-nos. Sàpiga, però, el bon amic que encara és més gran el nostre goig per les seves estades entre nosaltres que voldriem més sovintejades.

Algaida

Sempre que vaig a Mallorca tinc uns amics que em reben a cor què vols i s'encaboten a fer-me sentir el goig de la gastronomia enraonada i dels paisatges que encara sobreviuen a la devastació promoguda pels *tour operators*. I la veritat és que no resulta gens difícil l'embadaliment.

Algaida és un poble interior de l'illa fet de cases amples com un riu-rau, amb unes portes d'arcs de dovelles de més d'un i dos segles, que han posat damunt la pedra el color de la carabassa i la gravetat callada que el temps confereix a les coses. Als corrals no hi falten els cossiols de futurs lliris i geranis, i a voltes hi ha la llimera una miqueta encongida de fulla, però que perfumarà l'horabaixa dels dies de primavera mentre el pagès descarrega les ferramentes, el cansament i la gana de sopar. Biel Majoral viu al carrer de l'Amargura i Delfi Mulet a Sa Pleta des Porrassar, en un tros foraviler sota un rogle de carrasques. ¿Com un pot deixar d'estimar dos amics domiciliats en llocs trets, com si diguérem, de les històries sentimentals que ells canten amb una simbomba i un guitarró?

Res millor per conèixer el rodal que el tomb epicuri a peu. El terme es dilata en un seguit de prats ondulants, d'ermassos i de guarets de blats. Aquest és un secà productiu que fins fa uns pocs anys encara servia dels regs de mina, una mena de pous i canalitzacions subterrànies heretats dels qànats andalusins i que van sovintejar als camps valencians, on també l'aigua és una obsessió. Enguany les ventades han tombat molt prompte la flor de l'ametler, però hi ha encara racons redossats amb tota la concupiscència dels seus reflexos nacarins i rosats per on pasturen centenars d'ovelles que, espantades de veure'ns, desapareixen en un tret i no res enmig del soroll dels esquellots.

Biel coneix qualsevol secret agrari. Sap l'art de la vinya i els misteris de l'oratge, i d'una figuera despullada us dirà sense dubtar gota si és de la varietat bordissot blanques -burjassotes, que en diem per ací-, roquetes o martinèques, amb les quals confecciona unes figues seques tocades de fonoll, anís i d'altres amaniments que es calla com un mut, el molt sompo, que són una de les menges més delicades i saboroses que mai han visitat el meu paladar.

Al talaiot de Son Coll, derelicta mil·lenari de rocs i ciclopis, girem cua mentre fem petar la xerrada. El català dels mallorquins és com les figues seques d'Algaida; fa l'efecte que abans d'usar cap paraula l'hagen passat per un bany de fonoll, d'herba-sana i de timonet; el nostre és més eixut, el d'ells més primitiu; el nostre ha patit massa ponentades, el d'ells ha trobat en la mar una flassada protectora.

En el camí cap a la normalitat dels Països Innominats solem mirar cap al nord. La potència demogràfica, el pes cultural i la consistència de la trama cívica enllà de l'Ebre són realitats que s'imposen, vulgues no vulgues. La senda marítima de les Illes és menys enlluernadora i més plena de bonys, però ens fa tocar de peus a terra en posar-nos davant d'un país com el valencià amb la mateixa anorèxia col·lectiva i amb els mateixos corcons que rosseguen la llengua comuna.

Passejar les Illes -a mitja horeta d'avió només- és un tractament higiènic contra l'anticatalanisme de fel i fetge que tant d'interessos ofereix en forma de vots.

Ferran Garcia-Oliver

EL DISSABTE DE SANT JAUME

I

Te'n recordes vida meva
del dissabte de Sant Jaume?
Els carrers eren ben nets,
rentada la seva cara,
per granerades espesses
i regades d'aigua clara.
L'olor forta de la terra,
de terra urbana banyada
envaïa tot el poble
mesclant l'aroma, la flaire,
de verdes alfabegueres
al portal de cada casa.
Paperines de colors,
graciosament penjades
des del mig del cadafal
al bell redòs de la plaça,
gronxaven cadencioses
empeses pel bes de l'aura.
Les casetes de la "Curra"
i dels fills, Joan i Aina
vessaven de llepolies:
torrons, dàtils, avellanes,
caramels, cocos, bessons,
cacauets i xocolata,
de llavors de gira-sol
i pometes ensucrades.
Tot assenyalava festa
aquell capvespre horabaixa:
els carrers nets i les plantes,
les casetes torroneres
i els paperins en garlanda.
Tu venies cap a mi
vestint brusa i falda blanques,
airosa com una reina,
exultant com una fada,
amb el somriure a la boca
i el color de la magrana
envernissant suaument
el bell mig de cada galta,
pregonant a tots els vents
que estaves enamorada.
Tot el carrer del Obispo
passares, com un bes d'aire,
essent més que esplendorosa
la teva entrada a la Plaça.

El meu cor enamorat,
explosiu com tret de bala,
mentre venies a mi
decidit a tu volava,
i feia d'aquell moment
el somni bell d'un miracle.
Ens agafàrem les mans
i parlaren les mirades;
el discurs llarg dels teus ulls
expressat sense paraules, ara el
silenci dels mots
crident amor des de l'ànima.
Anava l'amor sorgint
delerós de fer el miracle.
Els cors trotaven alegres
accelerant bategades
i s'uniren a la festa,
amb el repic, les campanes.
Embolcallat d'alegria
obria els ulls l'horabaixa.

II

Tot el carrer del Obispo,
en llengua normalitzada
ara anomenat del Bisbe,
passares, com un bes d'aire.
Tu vengueres cap a mi
al mateix temps que baixava
pel carrer dels Cavallers
provinent d'Antoni Maura,
la teva amiga Francina,
la que viu a la Beata.
La saludares atenta
regalant-li una besada.
De la Casa de la Vila,
General Goded, encara,
(que no del Rei, com avui,
que Espanya manté un monarca)
vérem partir els Cossiers
acompanyats de la Dama.
Des d'allà, des de Mezquida,
devora la cantonada,
tamborino i flabiol,
festoners, tocaren marxa,
seguits de les xeremies

mal escarnint les xigales.
Partírem a fer el Quadrat,
típica voltada urbana,
anant darrera, darrera
de la rumbosa fanfàrria,
a bracet i riolers,
escrit el goig en la cara.
A compàs dels cascavells
de la Dama i dels dansaires
entràrem voltant Can Sant
al carrer Marqués de Zayas,
el que fou orgull feixista,
heroi dels camises blaves.
El sol cremava, malvat,
enrogint la nostra cara
i punxant com les espines
de les cinc roses brodades.
De bell nou clarejà el dia
rentant la llum, la foscada,
i la placa com abans
ara diu: Carrer de l'Aigua.
No gaudien de bateig
i per tant d'anomenada,
el carrer Doctor Verger,
que està a la part més forana,
ni el que és Joan Alcover,
ni tampoc el que ara és Pare
Bartomeu Pou, ni tenia
l'Anselm Turmeda, cap casa.
Sols coneixíem Ca'n Reus,
el més llarg, de grossa amplada,
on tenia el Secretari,
en un pis, la seva casa.
I just davant aquest lloc
començaren l'esquerada
els balladors, amb les cintes
de colorins, vent enlaire,
que queien com un torrent
dels capells d'ales plegades.
Ballaren el "Marquensó",
el primer de la voltada,
honorant l'autoritat,
que segons la gent xerraire
tenia tant de poder
que manava més que el batle.

III

Acabat el protocol,
 anant a l'atropellada
 arribàrem a Ca'n Riu.
 ¡Bon Jesús, quina gentada!
 Venia per la Tanqueta
 de Ramon Llull, na Joana,
 que feia de cosidora
 i poc temps que era casada.
 Just arribada al creuer,
 com que era de poca alçada,
 no podia contemplar
 els grans dansadors d'Algaida.
 Es posà un poc de puntetes
 i la madona Cotana,
 del carrer de la Ribera,
 feia com que estalonar-la.
 L'agafà per la cintura,
 una mà per cada banda,
 aguantant aquell cosset
 talment si fos una canya.
 Na Joaneta quedà
 amb els balls extasiada.
 Pel camí de s'Estació,
 amb els peus traient flamada,
 sense poder trencar alè,
 sense poder donar passa,
 arribaven misses dites
 en Pep Puig i la germana,
 quan s'esvaïen els sons
 d' "Els reis", segona ballada.
 L'avinentesa fou bona
 per robar-te una besada,
 quan es morien les notes
 dels darrers punts de la dansa.
 Pitjats com sostres d'acops,
 unides les nostres galtes
 i agafadets de les mans
 semblàvem ésser dos àngels.
 Els teus batecs ardorosos
 dins el meu pit ressonaven
 i les puntes dels mugrons
 m'injectaven goig i bauma,
 amb l'ajut de les empentes
 i el frec a frec de pitjades.
 Obrint-nos pas amb fermesa,
 forçant espais a colzades
 tardàrem uns vint minuts
 en avançar trenta passes.

IV

Era tot el José Antonio,
 (que duia l'anomenada
 del dit màrtir falangista,
 capdavanter de creuada
 d'aquella guerra incivil
 que destrossà tota Espanya
 i trencà de mig a mig
 la convivència d'Algaida)
 era, dic, aquesta artèria
 una gran riuada humana.
 Ara és Carrer de la Roca,
 més natural per nosaltres.
 Els Cossiers complaents
 en gest de digne lloança,
 dansaren davant Ca'n Tiu,
 en Joan era la Dama,
 i era bo, just i de llei,
 que ballassin davant casa.
 Triaren "Mestre Joan",
 una peça molt lograda
 i al mateix temps escaient
 amb el nom d'aquest dansaire.
 Giravoltaren a gust
 tenint la gent encisada
 semblant que en lloc de ballar,
 estaven pintant un quadre.
 Unes passes més amunt
 s'hi trobava la farmàcia,
 abans l'apotecaria,
 de Don Biel "Malanyada".
 Just a davant el portal
 feren una altra parada.
 Tres aturades espesses
 molt a prop una de l'altra.
 Tamborino i flabiol
 daren a "La Murta" entrada
 apagant el remoreig
 de la turba arreplegada.
 Del Sitjar i la Plaça seva,
 una allau més que una onada
 de gent, va rompre el rotlat
 i per tant, també la dansa.
 Començaren de bell nou
 i el Dimoni amb mala banya,
 un cercle gran enllestí
 pegant pels peus amb la barra.
 Tu botares un poquet
 per esquivar l'andanada.

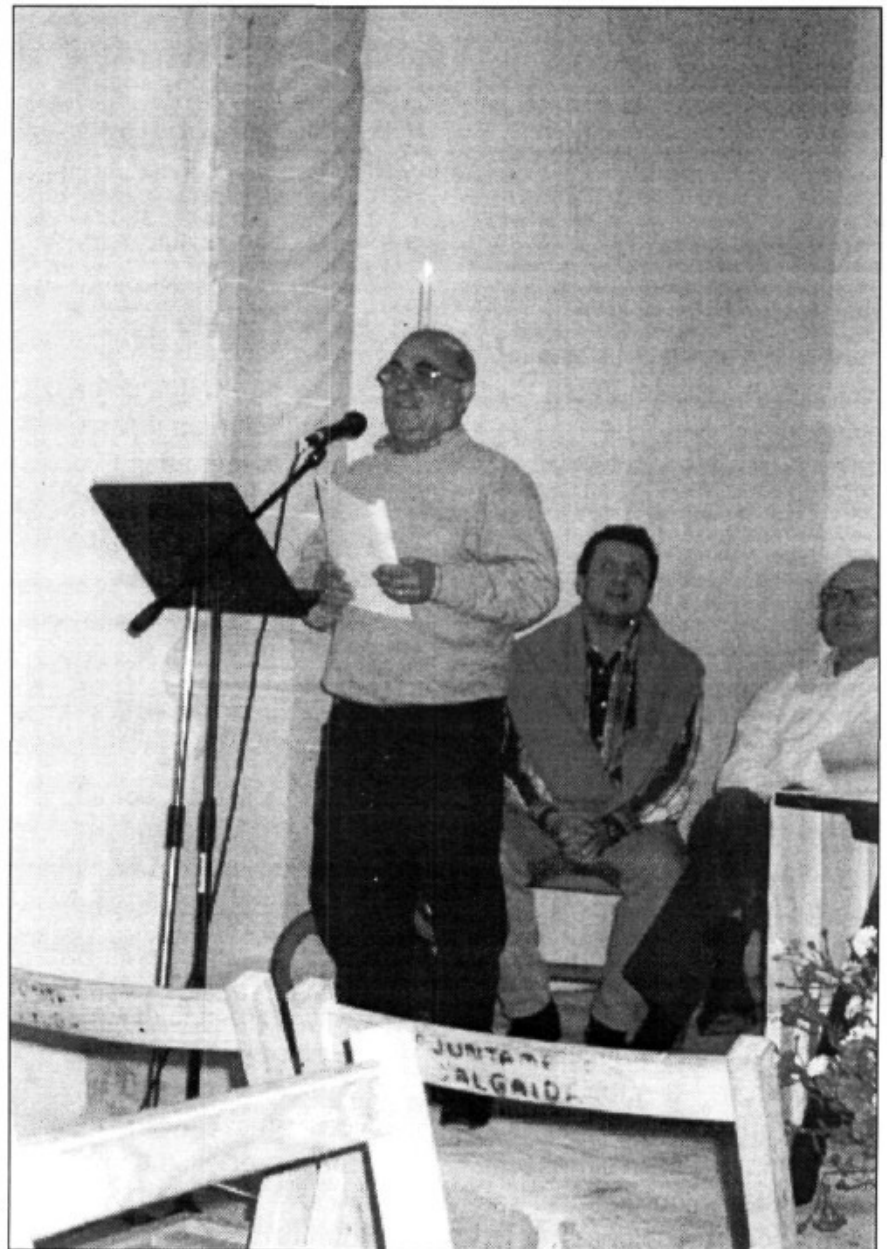
i t'aferrares pel coll
 amb perillosa abraçada.
 Sentí la febre en el cos,
 ardent com una flama,
 i com tot més em bullia,
 sense saber com calmar-me,
 em mirares amorosa
 sense deixar de gronxar-te.
 Els ulls negres, riolers,
 no baixaren la mirada
 escalfant més cada instant,
 encenent la foguerada
 atiada per les teves
 vives i fresques rialles.
 L'ardència empapava els cossos
 de certa suor mesclada
 amb el regust agre dolç
 d'un amor que començava.
 Ambdós, jugàvem amb foc,
 tu amb guspises i jo amb flames;
 ambdós, jugàvem amb foc,
 tu amb caliu i jo amb les brases.
 A vegades un es crema
 i beneeix les cremades.

V

El Dimoni feia lloc,
 com qui diu, a garrotades,
 i pareixia tothom
 tenir foc dins les sabates.
 L'emboç fou més cabdalós
 al començament del Palma
 abocant els viaranys:
 Ca'n Carrintà i Quarterada,
 el que es diu Costa i Llobera,
 abans sols amb quatre cases,
 carreró de cul de sac
 gairebé tot de portasses;
 "Yglésia" i Laberint,
 la Unió, així retolada,
 pel que era Calvo Sotelo
 abans de la democràcia.
 Provaren d'encetar el ball
 "Sa Titoieta", la Dama
 i els Cossiers, just al punt
 que encararen la façana
 de ca mestre Biel Torres,
 que fou batle i era sastre.
 Malgrat voltar estretament,
 el carrer no pateix d'ample,
 i no deixar-los moure's
 tanta gent apilotada,
 demostraren ser uns artistes
 que tallen un fil enlaire.
 Costa amunt, a un tir de pedra,
 feren de nou una pausa
 per honrar mestre Llorenç
 Capellà, de malnom "Batle".
 Segons deien els més vells,
 ho he sentit a part o banda,
 abans de'n Llorenç Paloni,
 mestre Llorenç fou la Dama.
 Amb "Ses Bombes" per sarau,
 m'envoltares per l'espatlla
 i em tapares els meus ulls
 esbargint una rialla.
 Em besares a l'orella
 fent que volies parlar-me
 i des del mateix moment,
 perdé el sentit, la paraula.
 El sentit i quelcom més
 perdia, oberta la ullada,
 veient l'esguard seriós
 fitorant-me de ma mare.

Amb els braços aplegats,
 dreta com una atzavara
 sense perdre cap detall
 s'estava mirant el quadre.
 Amb el cor ple d'amargor,
 baixant el cap, enfilàrem
 Amargura amunt, amunt
 avergonyides les cares.
 En el carrer del Campet
 ni tan sols férem parada;
 eren gairebé més camp
 que carrers o zona urbana,
 el carreró des Campet

i el modern Cabrit i Bassa,
 més conegut pel camí
 de "Can Biel de ses vaques",
 que dóna al de Son Gustí
 i a la mateixa creuada
 S'Heretat, Miquel Joan,
 Punxuat i Sa Cabana.
 Molts de veïns del Campet
 sols hi tenien posada,
 vivien a Sa Comuna
 durant tota la setmana.
 Foravila, pagesia,
 com estàs de maltractada!

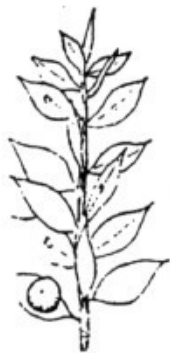
VI

Entram a Queipo de Llano,
 una veu molt poc emprada;
 El Colomer, diu el poble
 que té les coses prou clares.
 Ell que fou veu de Sevilla,
 veu d'Espanya radiada,
 veu que emmudí moltes veus,
 deixant muda tota Espanya.
 Guarits de nostra mudesa,
 l'escanyadura s'aguanta.
 A la vora de la Creu
 i del Pou, feren l'etapa
 i del Colomer i del Sol
 molts veïns s'hi agombolaren.
 El carrer de gom a gom
 era un gran amfiteatre
 on els Cossiers teixien
 en fil d'or, "Sa Nova Dansa".
 La gent restava captiva,
 embadalida, encantada;
 els dansaires escrivien
 amb els punts la millor plana.
 Els aplaudiments sens treva
 de les mans treien flamada;
 es palès que el poble té
 l'arrel dels balls a l'entranya.
 Acabàvem el Quadrat,
 érem a prop de la Plaça,
 al costat del carrer Nou,
 carrer Sebastià Sastre,
 anomenat del Migdia
 des de fa una temporada;
 de La Victòria venien,
 pel carrer de l'Esperança,
 un parell de despistats,
 per veure ballar la dansa.
 No hi cabia a Sa Placeta,
 ni una agulla, ni una palla.
 La parada sols emprà

els minuts d'una fumada.
 Com dic, el ball fou curtet,
 "S'Obriu-nos" era el programa,
 i s'acostava el moment
 del final de la voltada;
 només passant Sant Joan,
 trenta metres de llargària,
 el quadrat estava llest,
 i entrà la gent dins la Plaça.
 Plaza del Generalísimo
 Franco, dictador d'Espanya,
General superlatiu,
 que General no bastava.
 Aquest lloc és conegut
generalment, i no d'ara,
 amb el nom més social
 i general de "Sa Plaça".
 Pujaren al cadafal,
 aplaudits per la gentada,
 flabioler i xeremies,
 dimoni i demás collada.
 Com si s'alçàs el teló
 del més famós dels teatres,
 la plaça estava farcida
 d'espectadors, tot Algaida.
 Els dansadors de la Vila,
 ballant, giraven, giraven,
 i aspergien tot arreu
 com una espècie de flaire.
 Eren efluvis d'estima
 dels costums, de nostra raça,
 que emplenaven els sentits
 arrelant més fort que un arbre.
 Tu em posares a la boca,
 delicadament torbada,
 un brotet d'alfabeguera
 i el tresor d'una besada.
 No m'esperava el regal
 i la cara em tornà blanca,

sentint la falla dels peus,
 creient que el món s'esbucava.
 Després pintaren colors
 enfortint el cos i l'ànima.
 Certament, l'entorn del cap
 no fou culpa de la planta.
 Així morí, la voltera;
 i així va néixer, estimada,
 entre els sons de xeremies,
 flabiols, balls i dansaires
 vitenc i sa, nostre amor,
 un dissabte de Sant Jaume.

Aquesta composició poètica, obra de **Llorenç Antich Trobat**,
 presentada sota el lema de "Cercavila",
 guanyà el Primer Premi de
 Poesia Popular - Glosat
 del Certamen Literari
 de Castellitx
 de 1996.

Les nostres plantes

el garrover del dimoni

Un arbre, un arbust, que perdi les fulles durant l'estiu és molt poc corrent. Aquest n'és un exemple.

Anagyris foetida L. és el nom científic d'aquesta espècie de la família de les **papilionàcies**. Aquest nom ve del grec *anagurus*, que vol dir corbat cap amunt, amb referència al bec de la bajoca. *Foetida*, pel mal olor que despedeix.

El garrover del dimoni, anomenat, també, garrover pudent, és un arbust d'1 a 3 metres d'alçada, és dret i ramificat, amb les branques joves blanquinoses i pubescents. Com he dit al principi, és caducifoli, però ho fa de manera inversa a la major part de plantes. Amb la calor de l'estiu li cauen les fulles, que tornen a reverdir després de les primeres pluges de la tardor. Les seves fulles són peciolades, trifoliades, amb els folíols sèssils, enters, elíptics, glabres per damunt, albo-pubescents per davall. Les seves estípules són soldades i oposades a les fulles.

Les flors són d'un groc-verdós amb

una taca negra a l'estendard. Estan reunides en petits raïms laterals que neixen a les branques velles. El seu calze, persistent, amb cinc dents quasi iguals. La corol·la està composta per cinc pètals, el seu estam és lliure. Floreix i fructifica d'octubre a març.

El fruit és una bajoca, de 5 a 10 cm de llargària, són bonyagudes amb els seus marges dentats i amb bec. Les llavors són com mongetes grosses, de 2 a 8, primer són blanques, després vermellenques i al final d'un blau negrenc.

És una planta freqüent pels turons, a Algaida es troba a les zones de Randa i Castellitx.

El garrover del dimoni és una arbust molt pudent. La seva composició química és rica en alcaloides. A l'escorça es troba la citisina, alcaloide molt potent i tòxic, i a les llavors, a més de la citisina, l'anagirina. Les fulles són riques en malat càlcic, que és una sal de l'àcid màlic.

Les fulles són molt purgants i les seves llavors són tòxiques i produeixen vomits. El **Dioscòrides** diu que no és aconsellable emprar aquesta planta si no és per prescripció facultativa.

Les fulles tendres, després de ser picades al murter, i aplicades en forma d'emplastre, curen els bonys. Les infusions són bones per als asmàtics i provoquen el part i la menstruació.

Aquesta planta s'ha trobada a prop de castells i altres llocs de defensa. El botànic **Carles Pau**, a l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona, escriu "és molt significatiu no haver trobat aquesta planta tòxica més que en els castells de Sagunt, Xativa, Montesa..."

Això fa pensar si el cultiu del garrover del dimoni, per la toxicitat d'aquesta espècie, ja que conté un potent alcaloide, servia per emprar-lo en l'emmetzinament de sagetes. Altres autors diuen que era per la bona qualitat de la seva fusta que servia per fer ballestes.

Una curiositat, en castellà es diu *hediondo* o *chocho del diablo*.

Jaume Jaume i Oliver

Bibliografia

Bonafè Barceló, F.(1978) *Flora de Mallorca*, volum II. Editorial Moll. Palma de Mallorca.
Font i Quer, P.(1993) *Plantas Medicinales. El Dioscòrides renovado*. Editorial Labor, S.A. Barcelona.

GRAN ENCICLOPÈDIA CATALANA.

GRAN ENCICLOPÈDIA DE MALLORCA.

HISTÒRIA NATURAL DEL PAÏSOS CATALANS. Plantes Superiors. Volum VI. Enciclopèdia Catalana.

Titoieta Ràdio

108 FM

Emissora Municipal d'Algaida

Enguany Titoieta Ràdio celebra el 9è aniversari. I ho fa amb els ENRENOUS, un conjunt d'actes lúdico-culturals que es desenvoluparan durant els mesos de maig i de juny. Et convidam a participar-hi!

EL NOU ÉS MÀGIC I RENOUER

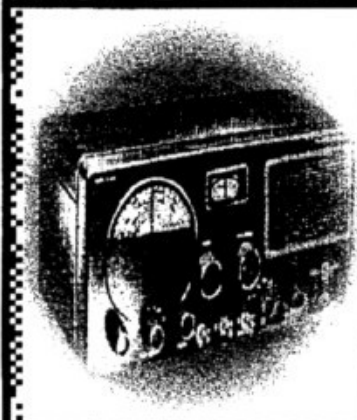
El 9, tres vegades tres, és la imatge dels tres mons: el corporal, l'intel·lectual i l'espiritual. El 9 és el més evolucionat i transcendent de tots els números. Jesús va morir a l'hora nona. L'home està gestat en 9 mesos. En el tarot l'Arca IX representa l'eremita, l'home savi. Un dia té 1440 minuts, $1 + 4 + 4 + 0 = 9$. Segons la cosmologia xina el 36 és el cel; el 72, la Terra; el 108, l'home: tots sumen 9. El cor batega 72 vegades cada minut; 7 més 2 igual a 9. La roda zodiacal consta de 36 deganats: 3 més 6 igual a 9. El rosari hindú consta de 108 bolles: igual a 9.

Titoieta Ràdio va començar les emissions un 9 de maig.

ENRENOUS

de TITOIETA RÀDIO

DISSABTE
25 DE MAIG

JORNADA DE PORTES OBERTES

A partir de les 11'30 hores, durant tot el dia, et convidam a visitar les noves instal·lacions de l'emissora municipal al segon pis del Casal Pere Capellà.

AJUNTAMENT D'ALGAIDA

EL DIA DEL MUNDO

CASAL PERE CAPELLÀ
Carrer dels Cavallers, 24
ALGAIDA

108FM

31 DE MAIG
21'30 HORES

ENRENQUUS

de TITOIETA RÀDIO

CONFERÈNCIA DE L'ESCRITOR BIEL MESQUIDA
APOLOGIA APASSIONADA
DE LA LECTURA

Biel Mesquida és un novel·lista d'emocions intenses dites en llenguatge intens. (Manel Ollé, diari AVUI)

ENTRADA GRATUÏTA

CASAL PERE CAPELLÀ
Carrer dels Cavallers, 24
ALGAIDA

"SA NOSTRA" Obra Social i Cultural

EL DIA DEL MUNDO

Biel Mesquida protagonitza un enrenou de Titoieta Ràdio.

"Intent bastir una obra literària menor amb la caixa forta dels mots dels clans catalans, i tu saps que som un enamorat dels parlants megamilionaris de polifonies de les diverses zones geogràfico-culturals catalanes-ques, intent fer un quequeig amb la barreja de lletres i sentits que expressin un parell de músiques lletrenques que entretenguin els humans i els donin els plers del gust".

Biel Mesquida

PREMIS

Premi Prudenci Bertrana.
1973, *L'adolescent de sal*.
Premi Ciutat de Barcelona.
1995, *Excèlsior o el temps escrit*.
Premio Nacional de la crítica a la mejor novela en catalán.
1996, *Excèlsior o el temps escrit*.

L'AUTOR RECOMANA

L'adolescent de sal.
Barcelona, 1990.
Doi.
Barcelona, Empúries, 1990.
The Blazing Library.
Palma de Mallorca, Universitat de les Illes Balears i Caixa de les Balears "Sa Nostra", 1994.
Excèlsior o el temps escrit.
Barcelona, Empúries, 1995.

DADES BIOGRÀFIQUES

Biel Mesquida va néixer a Castelló de la Plana el 9 de gener de 1947. Als quatre anys, la seva família es tornava a instal·lar a l'illa de Mallorca, d'on eren fills. És llicenciat en Ciències Biològiques i en Ciències de la Informació. L'any 1973 guanya el premi Prudenci Bertrana amb *L'adolescent de sal*, que no es publica fins al cap de dos anys i que esdevé un símbol de llibertat i modernitat. Col·labora en diversos mitjans de comunicació i publica obres de narrativa, assaig i poesia. Des de 1982 és director del Servei de Comunicació, Recepció i Enllaç de la Universitat de les Illes Balears.

PINA

CAMPAMENT D'ESTIU A LLUCALCARI (DEIÀ). RECORDS D'AQUELLS ANYS.

Aquest mes volem recordar aquells campaments que començaren l'estiu de l'any 1974 per iniciativa i pel bon obrar del rector d'aleshores a Pina D. Miquel Deià i Deià, natural de Deià i amb domicili al carrer Deià d'aquell poble. En principi havien de ser pels escolanets, però hi tengueren cabuda tots els al.lots de Pina que hi volgueren anar. Aquests campaments es varen dur a terme durant sis o set anys; aquí teniu aquelles notícies d'ara fa entre 22 i 19 anys i d'aquells al.lots que ara ja són homes drets i con-drets, o tal vegada encara un poc nins per dedins.

"ES CANYERET". Diari Independent de Llucalcari. 2 d'agost del 1977.

Ahir dia 1 va quedar constituït el quart campament de Pina a Llucalcari. El bosc del Canyeret estava igual d'esplendorós com sempre.

Aquest lloc únic en tota la Mediterrània Occidental va acollir els següents acampats: Miquel Deià Deià, Damià Amengual Aloy, Jaume Oliver Oliver, Joan Parets Seguí, Julià Fontirroig Andreu, Rafel Oliver Jaume, Jaume Amengual Aloy, Macià Andreu Amengual, Joan Oliver Nadal, Miquel Oliver Cirer, Guillem Andreu Ballester, Miquel Pascual Real, Antoni Cirer Ferriol, rafel Servera Martorell, Joan Coll Coll, Bernadí C. Company, Gabriel Aloy i Joan Amengual.

Es Canyaret se solidaritza amb Sa Dragonera. Volem "Es Canyaret" parc natural.

-VA ANAR al campament amb alegria i goig. Ell tot il.lusionat per aprendre a nedar, tots nedaven ben contents, però ell estava ben amarrat a ses roques. D. Miquel li va dir: que no hem de provar l'aigua? Ell contestà: tot d'una. En Joan ja es partit com un projectil i va pegar capfic amb sa boca oberta i venga glopades... Vos assegureu que si aquell dia necessitava "carabaña" per anar de ventre, en va beure a bastament. Ara quan li diuen "aupà Joan" ell diu "anem", però en Joan no es mou.

-EXPLORACIONS. Avui hem anat per primera vegada a l'illa anomenada "Seat 600" per explorar el niu d'una gavina que sempre s'hi atura. L'aventura ha començat quan ja estàvem cansats de no fer res i hem acordat arribar-hi. La travessia ha estat de lo més tranquil.la que es pugui desitjar. Quan hem arribat el Parets ens ha avisat que a l'entrada hi havia erissons. Hem pujat com hem pogut i la gran sorpresa ha estat quan no hi hem trobat cap niu ni gavina, però estava plena de fems, cagarades. Acabada l'exploració hem pres viatge de retorn cap al campament.

-INTERVIU. Ahir va esser inaugurada la 2ª ruta descoberta p'en Julià. Anam a parlar amb el descobridor: Què te pareix el treball de descobridor de rutes que passaran a la història amb el nom de rutes Julià? És un treball de lo més noble i del que puc estar ben orgullós.

T'has cansat molt durant la travessia i te'n podies avenir d'haver-hi arribat? No, en absolut. Hi he arribat perquè hi anava content.

Qui te va rebre al retorn? En "Page" i en Jaume.

L'entrada al port fou de lo més espectacular, el que bé mereix una plana en aquest diari independent i fora censura.

UNA CAIGUDA QUE FOU "DEMASIE". Un succés destacat fou l'atterratge d'emergència que va realitzar el sempre criticat i víctima de ses nostres "juguetades", àlies "Llicenciat". S'escenari qualificat per ell mateix de delirant fou s'apreciada font. Havíem acabat de sopar i el "delicat mestre" va anar a fer-se llimpiesa general amb el seu especial xampú "Far" (amb aroma de les llimones fresques del Caribe). Només havia arribat quan, fatídic, fatídic, va realitzar la bella escena de ballet o de patinatge sobre gel. Va obtenir la màxima puntuació i ja el me veig allà ben beneït per ses cames, que sense donar temps a dir un parenostro varen parèixer un balon de tan inflades que estaven.

Això són petites pinzellades d'aquells campaments; n'hi ha moltes més i podríem omplir més planes. Tal vegada en una altra ocasió.

DEFUNCIO. Dia 6 d'abril va morir Margalida Cirer Jaume als 71 anys. Que en pau descansi.

XESC OLIVER

Una vida compartida entre Algaida i Sóller

El passat mes de març el setmanari "Sóller publicava aquesta semblança de l'amo'n Joan Palomina.

Com que hem cregut que el trobaríeu interessant, aquí el vos oferim.

Demà farà un mes just que l'amo en Joan Palomina ens deixà, un home que a més de molt conegut a la nostra vall, ha estat molt estimat.

Dos dies abans de la seva mort havia acabat de complir 74 anys, dels quals, la majoria d'ells visqué o treballà a la nostra ciutat.

Natural d'Algaida, va néixer un vuit de febrer de l'any 1922 i uns nou anys després, devers 1931, acompanyant al seu pare, va començar a venir a Sóller.

De l'any 1936 al 1943 inclús hi va residir, ja que feia feina a Can Cambuix, a la Plaça dels Estiradors, de fomer per les nits. Els matins repartia el pa i els horabaixes, repartia i replagava fruita.

Per un dels detalls més humans del que es pot recordar a l'amo en Joan, era quan, degut al racionament del pa, quan acabava de fer el repartiment segons manaven les racions, del que sobrava, tornava a fer una altra volta, deixant més pa a la famílies

més necessitades.

Passats uns anys, va fer el servei militar a l'estafeta de l'exercit de terra, fent la ruta entre Maó, Eivissa i Palma. Es va casar amb una al.lota, natural també d'Algaida i quedaren a viure allà fins aquests mateixos moments. Fou a partir del seu matrimoni quan montà el seu propi negoci i venia a Sóller amb una bicicleta carregada a un carro ple de palla. Una vegada arribat a Sóller i repartida la palla, l'amo en Joan omplia el carro de taronges per dur a Algaida i deixava que la bística, ja conixedora del camí de tornada, anàs tota sola pujant el Coll de Sóller. Mentre tant, ell, recorria amb la bicicleta, els diferents horts per pagar la mercaderia i després pujava cap el Coll, fins trobar el carro que l'esperava arribant a Can Topa. No sense haver berenat damunt la bicicleta i carregat amb dos barrals d'oli.

Seguí així fins els anys 50 quan es comprà un camió i es

dedicà a vendre ous i volateria viva.

També duia bous vius a l'escorxador solleric. Fruit del seu matrimoni, va néixer el seu únic fill Joan que, des de 1968 va entrar dins el negoci i que des de fa uns anys, és el propietari.

Anècdotes i vivències, moltes més es podrien nombrar, d'un home del que sempre es guardarà un bon record a Sóller, un poble del que quasi hi ha estat fill adoptiu. Segur que al cel, l'estimaran tant o més que els sollerics que ho varem conèixer. Descansi en pau.

A.V.M.

Solucions a l'encreuat

Horitzontals: 1. atabalador. 2. foradar. Co. 3. ataca. abús. 4. la. acèfala. 5. alar. R. rar. 6. gitanos. ri. 7. ate. olis. s. 8. danès. pis. 9. oreneta. on. 10. ris. soleta.

Verticals: 1. afalagador. 2. totalitari. 3. ara. atenès. 4. bacardà. en. 5. adac. noses. 6. la. erol. to. 7. àraf. sipal. 8. D. bar. sí. E. 9. ocular. sot. 10. rosaris. na.

ESPORTS

FUTBOL

Pel que fa al futbol, aquest mes de maig direm adeu a la temporada 95-96 ja que es jugaran els darrers partits de les diferents categories amb participació algaidina.

Quant a l'equip de Regional, a principis de mes encara no està venut tot el peix, ja que continua amb possibilitats de col·locar-se entre els tres primers, llocs que donen pas a l'ascens de categoria. Aconseguir l'ascens a Preferent seria una manera rodona de celebrar el 25è aniversari del club.

Els darrers resultats han estat:

A. Balears-Algaida 1-1
La Victòria-Algaida 0-2
Algaida-Ses Salines 5-0

Juvenils

Hem de destacar la millorança de l'equip de juvenils als darrers partits disputats. Segueix la il·lusió, però amb una millor col·locació dins el camp.

Campanet-Algaida 2-1
Vilafranca-Algaida 4-1
Algaida-Can Picafort 4-2

Cadets

L'equip de cadets continua fent una bona lliga regular; llàstima que són pocs equips al grup. Però fan bon futbol i van per la meitat de la classificació.

Algaida-Barracar 2-3
Santanyí-Algaida 4-4
Algaida-Vilafranca 5-2

Infantils

L'equip d'infantils ja ha acabat la seva lliga en una discreta setena posició i ara disputa el torneig de Primavera. Els

primers partits han estat negatius.

Felanitx-Algaida 9-1
Santanyí-Algaida 3-0

Alevins

Els nins que entrena en Bernat Sitjar segueixen regulars. Guanyen els partits que toca, però amb els més bons guanyar ja no és tan fàcil.

Montuïri-Algaida 3-2
Algaida-S. Maria 2-2
Binissalem-Algaida 2-3
Algaida-Sallista 1-4

Futbol 7

Els més petits juguen el torneig Primavera ja que la lliga regular s'ha acabat amb una bona actuació: és un mèrit quedar a la meitat de la classificació amb uns jugadors que comencen dins el món de l'esport.

Resultats del torneig Primavera:

Algaida-Petra 8-1
Vilafranca-Algaida 1-4
Muro-Algaida 6-2
Algaida-Sineu 5-5

ESCACS

El campionat de Mallorca de tercera categoria ha acabat amb una bona actuació de l'equip algaidí ja que tan sols amb un punt més hagués aconseguit l'ascens de categoria.

Algaida-Sandarar 2-2
Palma C-Algaida 3-1
Algaida-UIB,B 4-0
Palma D-Algaida 3-1
Binissalem-Algaida 1-3
Algaida-GESA 3'5-0'5
UIB,C-Algaida 1-3
Algaida-Es Fortí 2'5-1'5
Bar Venecia-Algaida 3-1

Els integrants de l'equip d'Algaida en aquesta lliga han estat: Toni Ripoll, Jaume Juan, Francesc Oliver, Toni Rodríguez, Joan Vanrell, Samuel Shoshan, Toni Crespí,

C. E. Algaida. Equip juvenil temporada 95-96
Carlos, Jesús (míster), Mayol, Guiem, Barrera, Falconer
Palomina, Oliver, Ripoll, Aleman.
Osuna Juanjo, Pepo, Juan, Palomo, Massot, Ogazon.

Joan Crespí i Ma. Magdalena Vich.

25È ANIVERSARI DEL
C. E. ALGAIDA

Enguany, i coincidint amb les festes de Sant Jaume, se celebra el 25è aniversari de la fundació del C. E. Algaida.

L'any 1971 es va reprendre l'activitat futbolera al nostre poble després d'uns anys en què només s'hi jugava de forma esporàdica, sense continuïtat, d'ençà de la desaparició del C. D. Santiago, que tants de records desperta en la gent major.

Idò bé, de cara a aquesta efemèride la directiva ja s'ha posat en marxa i a través d'una comissió prepara una festa que sigui reflex del que s'ha aconseguit.

Mantenir durant 25 anys una activitat esportiva amb totes les conseqüències (triomfs, derrotes, alegries, desànim, ...) fa vibrar els sentiments d'uns aficionats a uns colors, i més si aquests són els del teu poble.

Durant aquests passats 25 anys són poques les persones que no han tengut relació amb el club: directius, jugadors, socis, familiars de persones integrades al club. Per això mateix, es pretén que la commemoració sigui una festa per a tothom, uns actes on els protagonistes són el mateix poble.

Conferències, partits de futbol, exposicions i sopar són alguns dels actes del programa que s'està preparant i, com dèiem abans, es pretén la màxima participació.

VOLEIBOL

INFANTIL FEMENÍ:
Subcampiones de Balears!
Campiones de Balears com a centre escolar!

Equip infantil femení

Campió de Balears de centres escolars que representarà la Comunitat Autònoma Balear al Campionat d'Espanya

El darrer cap de setmana d'abril a la localitat menorquina d'Es Castell l'equip C. P. Pare Pou va quedar Campió de Balears de centres escolars i subcampió com a equip unificat, després del C. V. Alaró. El nostre equip escolar, si Déu ho vol, representarà Balears al campionat d'Espanya del 15 al 21 de juny. Els resultats han estat:

P. Pou-E.E. Ciutadella 3-0
Volei Alaró-P. Pou 3-2
M. Lluís Andreu-Algaida 0-3
Enhorabona! Són tres anys seguits que les nostres representants queden campiones de Balears com a centre escolar.

CADET FEMENÍ

Les representants cadets disputen les finals de Balears a S'Arenal. L'equip de Sant Josep Obrer ens ha guanyat els dos partits de la temporada i ara es presenta una nova oportunitat. A veure si l'aprofitam. S'han jugat dos partits que han quedat així:
Ciutadella-Algaida 0-3
Algaida- Eivissa-Form. 3-0

En aquesta categoria, aquest és un campionat que sempre se'ns ha escapat. Esperam tenir més sort en aquesta edició.

Sort i ànim!

Aleví masculí

Encara que a Algaida el voleibol està representat majoritàriament en categoria femenina, els nins alevins també han volgut provar sort; el passat 3 de maig a Inca han participat en el campionat de Mallorca i han quedat en 5è lloc. Molt bé, jovenets!

Benjamí femení

El campionat de Mallorca se celebra a Petra els dies 4 (semifinals) i 11 (finals) de maig. L'equip està il.lusionat i s'ha entrenat amb força.

Resultats de semifinals:

- Grup A
- Algaida A-Son Servera 2-0
- Algaida A-Sa Pobla 2-0
- Grup B
- S. Tomàs-Algaida 0-2
- N.S.Esperança-Algaida B 2-0

JOAN TROBAT

Pàgina de l'Església

PARRÒQUIA SOLIDÀRIA D'ALGAIDA

“Realment el Senyor ha ressucitat!”

TRIBUNA

Maneres d'assistir els feels a missa.

És curiós veure com la gent, segons cada circumstància, ocupa un lloc diferent dins l'església i s'hi comporta de diferent manera.

Per exemple, a una missa normal de diumenge els assistents habituals, més que situar-se uns al costat dels altres, se solen col·locar sempre en el mateix lloc, talment com si el tenguessin reservat. I així resulta que en un dia de poca assistència la gent queda escampada, uns aquí i uns altres més enllà.

En canvi a un casament i a un bateig els assistents se solen posar tots junts. Però llavors, curiosament, no contesten en veu alta, ni s'acosten a combregar, fins i tot els mateixos que solen respondre i combregar a la missa del diumenge.

Normalment la gent arriba a l'església a darrera hora i els primers bancs queden buits. En canvi en dates senyalades, com la nit de Matines o el matí de Pasqua o per la festa del poble, la gent hi sol anar ben d'hora per assegurar-se un lloc a partir dels primers bancs.

L'explicació d'aquests diferents comportaments l'hem de cercar, sens dubte, en el motiu de l'assistència:

a) Si hi anam a missa només per costum o per obligació, és normal que arribem tard i ens quedem per darrera.

b) Si ens sentim simples espectadors, ens resulta indiferent estar a prop o enfora de la comunitat reunida, i no tenim necessitat de participar perquè ens basta escoltar i veure.

c) Si ens sentim protagonistes, o convidats, o personalment implicats, ens interessa estar a prop de l'altar, seure colze a colze amb els altres i compartir els seus mateixos sentiments. Convé revisar el nostre comportament i la nostra motivació.

SEBASTIÀ SALOM MAS
Vicari episcopal

ACTIVITATS

Maig i juny 1996.

■ **Mes de Maria a Castellitx.** Durant els quatre diumenges del mes de maig es farà el Mes de Maria a l'antiga església de la Mare de Déu de la Pau. La celebració començarà a les 18H i acabarà amb una missa.

■ **Confirmació a la parròquia d'Algaida.** Un grup d'al·lots i al·lotes rebran el sagrament de la confirmació el pròxim divendres 24 de maig amb l'assistència del bisbe Teodor Úbeda. La celebració començarà a les 20'30H a l'església d'Algaida. Hi estau tots convidats.

■ **Curset pre-matrimonial.** A la rectoria d'Algaida, el dilluns 6 de maig a les 21'30H.

■ **Curs de formació cristiana.** La darrera sessió de formació del curs *L'Església segons el Concili Vaticà II* es farà el dimecres 15 de maig a les 21'30H a la rectoria de la parròquia de Sant Joan.

■ **Primeres comunions a Algaida.** Per grup: diumenges 2 i 23 de juny, a les 18'00H. Fora de grup, a qualsevol missa de la comunitat, avisant oportunament.

■ **Col·lecta especial.** Recordam que la col·lecta del 4t diumenge de cada mes anirà destinada a les obres de l'església d'Algaida.

■ **Fi de curs.** El dimecres, 5 de juny, al santuari de Consolació de Sant Joan, a les 21'30H es celebrarà una eucaristia de fi de curs, oberta a tot l'Arxiprestat i a tots els grups de la parròquia d'Algaida. Per assistir-hi posau-vos en contacte amb el rector Antoni Riutort.

HA MORT MARIA BARCELÓ, SOR MARIA DE CRIST REI

Ha mort na Maria Barceló (Maria Estaca), monja tancada de Sant Jeroni, al monestir de Santa Elisabet de Ciutat (Sor Maria de Crist Rei).

Perquè tot aquell qui viu i creu en mi no morirà (Jo 11,26) i tu, Maria, vius ja per sempre l'alegria de posseir definitivament l'Amat.

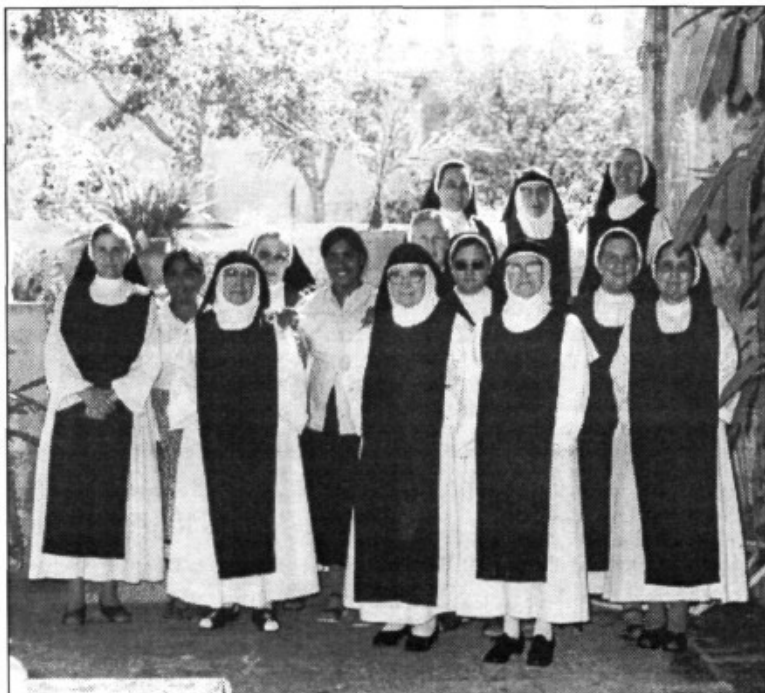
Corria l'any 40 -sembla tan llunyà!- quan deixares per sempre el poble d'Algaida. Eres jove, molt jove, tan alegre, tan divertida, diuen els que te conegueren, i estimaves la vida com l'estimen els joves que tresquen l'amor; l'amor que sempre crea il·lusions i més vida.

Però un dia, quasi de puntetes, sense fer renou, quasi d'amagat, fugires del poble cercant l'Amat, i tot ho deixares per donar-te tota a Ell. Al poble quedaren la família, els amics, les llàgrimes i la incomprensió. Com és possible deixar la joventut, la vida, la joia i tancar-se definitivament dins quatre parets? Monja tancada! Si encara... Però tu seguires vivint; qui estima, malgrat tot, ha de viure amb plaer tot quant fa per l'estimat. Patires, qui ho dubta? Perquè l'amor és sofriment i el teu amor, Maria, era un amor totalment entregat a la contemplació, la pregària, el sacrifici, el treball: paraules ben estranyes i males d'assimilar, si no és amb la força que dona la fe.

Mai no oblidares el poble, mai no oblidares els amics, mai no perderes l'alegria. Jo te vaig veure, Maria, no fa gaire, tan contenta, tan plena de vida, tan il·lusio-nada després de cinquanta anys de monestir, sense penedir-te gens ni mica del camí, certament difícil, que havies escollit.

Camí del Cel, Maria, sé cert que feres la darrera voladeta per sobre el poble i contemplares satisfeta el teu carrer, la teva església i la plaça i el puig de Randa i Castellitx... olorant la flaire algaidina dels pinars mentre t'apropaves a la trobada definitiva de l'Amat.

Maria Estaca, Sor Maria de Crist Rei, que aquestes paraules siguin un petit homenatge a totes les persones algaidines que, com tu, un dia ho deixàreu tot perquè estimàreu molt.

Maria Barceló Garcias.
Va morir dia 29 de març als 80 anys.

Margalida Cirer Jaume.
Va morir a Pina dia 6 d'abril als 71 anys.

UN AMIC

Margalida Oliver Oliver.
Morí a Pina dia 4 d'abril a l'edat de 84 anys.

Primeres passes dins el món de la informàtica

Massa tecnologia ?

És una cosa evident que la tecnologia cada dia avança més i més. El lloc on aquest avanç es veu primer és a universitats i centres d'investigació, que és on els projectes neixen i es desenvolupen. Concretament a la universitat de les illes Balears, els estudiants de telemàtica i informàtica ja tenen els projectes de fi de carrera practicament enllestits, ara posaré uns exemples de projectes que hi ha en aquest moment en marxa: Monitorització d'un fanal elèctric autònom d'energia solar, Disseny d'una central de bombes d'aigua pel subministrament d'aigua a una població, disseny d'un xip tolerant a errades, Control autònom d'un cotxe elèctric sense fils, etc.

Una cosa que podem pensar, és que pareix que es vol substituir les persones per les màquines. Hi ha moltes feines que les màquines ho poden fer millor que les persones, amb menys esforç, i més aviat. També hi ha feines delicades que una màquina pot fer amb més seguretat i amb menys perill per les persones, p.e. a una central nuclear, és millor tenir autòmats per fer les feines perilloses a prop de reactor, i així no haver-hi d'hanar un home.

Una altra feina que pareix que ha tingut èxit, ha estat canviar la persona que feia repicar les campanes per un conjunt de martells automàtics. A les esglésies de Mallorca, s'han provat un parell de sistemes: tenir una persona per tocar les campanes (la més utilitzada i més apropiada), posar un disc amb les campanades (queda poc

estètic veure els altaveus a molts de campanars i a més no es sent bé), i el de substituir els tocadors per un sistema automàtic.

El sistema automàtic de les campanes té un funcionament molt senzill. En primer lloc, dins la sacristia hi ha els comandaments centrals, on es troben una sèrie de botons que serveixen pel tipus de tocada (missa de festa, funeral, etc.), uns altres per començar a tocar, aturada crítica (en cas de que fallés alguna cosa). Així quan hi ha d'haver missa, quan arriba el capellà, tria quina tocada vol, i pitja el botó de començar, i de seguida les campanes comencen a repicar. Però també hi ha un sistema a rellotge que es poden deixar programades els tipus de tocades i les hores a que s'han de fer. De la caixa de comandaments surten fils cap a les campanes, on hi ha uns martells apropiats per la feina, que amb l'ajuda d'uns electroimans, comencen a picar les campanes, segons l'ordre preestablert.

Però d'aquest sistema que pareix perfecte, ja s'ha trobat l'errada, i és que el picar d'aquests martells fan que les campanes croxeixin molt aviat, pel que el sistema no és rentable. Pel que es veu, la mà d'una persona és molt millor que el martell de la màquina, no és sap perquè, ja que s'ha estudiat la força idònia per picar, però el problema segueix. A Algaida es va estudiar posar un aparell paregut, però es va decidir que no, supòs que era perquè de repicadors no ens faltin, i si l'aparell mecànic ens croxeix les campanes no tindrem presupost per comprar-les noves.

Introducció a INTERNET

Ara per ara, Internet és una cosa molt bona, però que no serveix per molt. Com a mitjà de comunicació és fonamental, normalment al poc temps d'haver socceit una notícia, ja està a algun lloc de la xarxa, però hi ha un gran problema: saber trobar aquesta notícia o informació.

La majoria d'empreses, institucions, organismes oficials, etc, ja tenen un servidor a la xarxa, però la majoria només hi són com una propaganda, i per veure si algú dia podran oferir un servei On-Line, o sigui oferir els seus serveis a través de Internet.

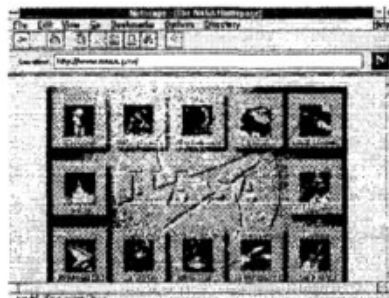
El problema que comentava abans, el de saber on es troba la informació que ens interessa, té una fàcil solució: fer una guia de direccions, a l'estil de la que tenim pels números de telèfon. Per això, a continuació hi ha un llistat de direccions i llocs on es pot trobar informació molt diversa:

Editorial ANAYA
<http://www.anaya.es>

CNN
<http://www.cnn.com>

NASA
<http://www.nasa.gov>

Enciclopèdia Britànica
<http://www.eb.com>

Diari Avui
<http://avui.datalab.es>

Ajuntament de Barcelona
<http://www.bcn.es>

Ministeri per les Administracions Públiques
<http://www.map.es>

Universitat de les Illes Balears
<http://www.uib.es>

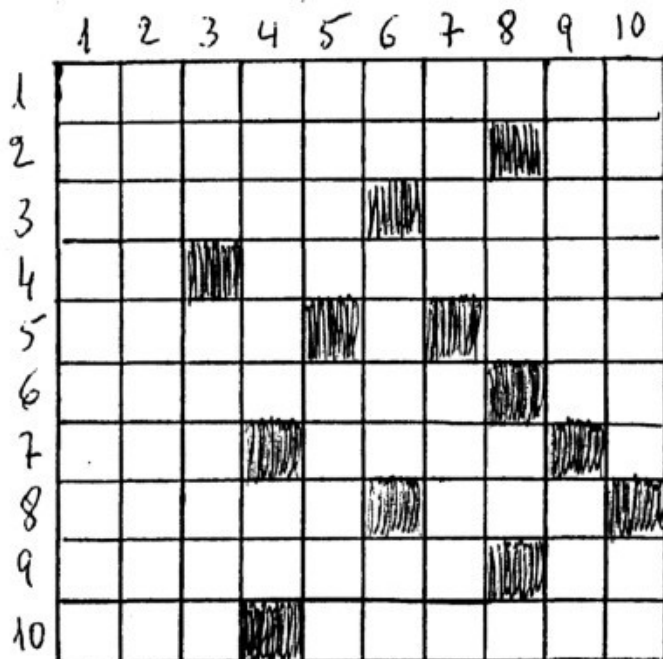

Infopista - The Catalan Highway
<http://www.portal.com>

Organització Mundial de la Salut
<http://www.who.ch>

PASSATEMPS

Horitzontals. 1. Marejador, atordidor. 2. Tregar, barrinar. Cobalt. 3. Fa la millor defensa. Excés, sobreria. 4. Nota musical. Mancada de cap. 5. Ferir l'extremitat més preuada de l'ocell. Singular, estrany. 6. Individus molt menyspreats pels racistes. Comença el ritual. 7. Lletra grega perillosa (al revés). Greixos. Doble revolt. 8. Individu d'una nació europea. Vivenda, domicili. 9. Au migratòria que ha arribat fa poc. En quin lloc. 10. Rínxol. Plantilla.

Verticals. 1. Festiu, llagoter. 2. Partidari de règims feixistes. 3. Moment capicua. Natural d'una capital europea. 4. Joc de cartes. Article personal. 5. Tots (al revés). Molèsties, estorbs. 6. Nota musical. Tros de terra cultivable. Tots comencen així. 7. Actuarà, obrarà (al revés). Antic soldat de l'Índia. 8. Cinc-cents. Taverna. Afirmació. Punt cardinal. 9. Relatiu a l'ull. Clot. 10. Enfilall, saltiri. Article personal.

Les solucions als mots encreuats les trobareu a la pàg. 37.

TRAJUERBA
MRTESRIMR
IIEANIMEE
NRNESUIHX
OIUVHDRAI
RDAEAEPVE
AERNTRMDR
RETRASOPC
ERACRUCSE
TBUFABIUD
RITITEPME
APOQUIRLA

Sopa de lletres

Es tracta de localitzar deu sinònims de "disminuir". Amb les lletres sobrants llegireu una dita del "Llibre de tres" de Fra Anselm.

Solució a la sopa de lletres

Es tractava de localitzar deu sinònims de "valent". Les lletres sobrants diuen: "Fent un gemec d'esglai s'ensorrava el precepte" (Josep Ma. Llopart).

(Ve de la darrera pàgina)

l'església ja que es feia una descripció molt acurada de cada capella. Val a dir que la documentació dels Arxius d'Algaida ens ha aportat poques notícies. Voldria aprofitar per donar les gràcies tant al rector com al bibliotecari per haver-me facilitat la meua recerca.

-El retaule devia tenir una funció clara dins l'església?

Hem d'entendre l'església com un edifici en el qual es donen uns determinats usos religiosos a les capelles i el principal a l'altar major que és el centre espiritual. Simplement es pot contestar que són l'escenari del conjunt d'imatges, pintures o escultures, que s'empren com a suports de l'oració. La idea central és que el retaule com a obra d'arquitectura fictícia, o escenografia auxiliar, serveix de pedestal a les figures. Cal insistir que des dels inicis l'església dona un valor clau a la imatge, ja que adquireix uns valors divulgadors de la vida de Crist i de la història sagrada. És a dir, les capacitats descriptives de l'artista són utilitzades dins l'esfera propagandística per estimular i exemplificar. Així, es pretén aconseguir la imitació dels personatges representats.

-De les dotze obres que has estudiat quines són les més representatives?

Del segle XVI destacaria els retaules del Nom de Jesús i el de St. Joan per les qualitats pictòriques. Per altra banda dels del segle XVII crec que els més interessants són el de l'Altar Major i el de la capella de l'Assumpció. Ja que l'obra de talla és d'una gran qualitat i presenten un discurs iconogràfic i tipològic bastant complex. La resta són bastant mediocres i fins i tot n'hi ha algun de dolent, sobretot els de les capelles laterals del Roser.

Tots aquests entraren dins l'estudi per tal de donar una visió global de tot el conjunt que és força interessant per la varietat.

-Què penses de la futura restauració del retaule de Castellitx?

Que ja era hora. Fa massa temps que es va desmuntar i per sort, durant aquests anys que ha estat empaquetat dintre de la rectoria no s'ha deteriorat gaire. Crec que hauran de començar a pensar, si la restauració es duu a terme, on el col·locaran, perquè, la veritat sigui dita, seria una

equivocació tornar-lo a Castellitx, on fàcilment el podrien robar.

Aprofitant que parlem de restauracions voldria afegir que hi ha una altra obra artística d'Algaida que necessita mà de metge. Es tracta de l'interessant quadre del Nom de Jesús de Gaspar Oms del 1593, que es troba en un estat lamentable. Està fragmentat en cinc trossos: el més gran i dos petits que estan penjats a les parets de la capella del Roser, un altre que seria còpia del Baptisme de Crist de Joan de Joanes de la Seu i el darrer, crec que es tracta d'una de les peces del de Castellitx.

-Sempre havies pensat dedicar-te a l'estudi de l'art de l'època moderna?

No, la veritat és que des del principi de la carrera havia volgut treballar aspectes d'art medieval, és a dir de gòtic, ja que era l'art fet a Mallorca que considerava més important i de més qualitat. Com que sempre havia sentit passió per aquesta època vaig centrar-me durant la carrera en les assignatures pròpies d'aquest període com són la Història de la Baixa Edat Mitjana o la del Regne de Mallorca. Però l'any passat vaig començar a treballar renaixement i barroc, i ara els projectes d'investigació que tenc fan referència en aquests segles. Així, una altra investigació és la que estic realitzant amb mossèn Bartomeu Mulet, historiador de Sineu, amb documentació per ell aportada sobre l'obra d'un escultor mallorquí del segle XVI.

-Sabem que també treballes o fas alguna cosa d'art contemporani, quina és la teva relació amb el Molí d'en Xina?

Només hi vaig esporàdicament quan dispòs d'un poc de temps lliure. Però no hi vaig a fer d'artista modern sinó a veure els artistes joves fer gravat i pintura i a aprendre del nostre amic Víctor Andreu. De fet, ja fa més de sis anys que a vegades hi faig alguna col·laboració: bàsicament qualche xerrada i sortides per a visitar restes arqueològiques del nostre terme.

Gabriel Bibiloni Trobat

UNA XERRADETA AMB...

en MIQUEL ÀNGEL CAPELLÀ

En Miquel Àngel Capellà és un jove de Randa, llicenciat en Història de l'Art, que com sabeu, ha estat el guanyador del I Premi d'Investigació Castelltix amb el treball titulat *Aportació per a l'estudi dels retaules de l'església parroquial d'Algaida*. Perquè ens expliqui coses del seu estudi i d'altres projectes, l'hem fet el protagonista d'aquesta xerradeta mensual que ara encetam.

-Quan començares a interessar-te pels retaules de l'església d'Algaida?

Bé, l'any passat, com a treball de curs de l'assignatura Art del Renaixement i del Barroc vaig començar a fer aquest catàleg o inventari, però només tractava els sis més antics. Temps després d'haver entregat el treball ho vaig ampliar per presentar als premis de Castelltix incorporant-hi tots els altres retaules conservats a Algaida dels segles XVI al XVIII. Que són dos de renaixentistes i deu de barrocs.

He d'afegir que s'inclou dintre d'un treball on es pretén fer un inventari exhaustiu de totes aquestes obres de l'època moderna de les esglésies de Mallorca. La direcció de l'estudi anava a càrrec de la professora Mercè Gambús a qui estic profundament agraït per les hores que hi ha dedicat.

-Pots explicar el lema del teu treball: "David amb la fona i jo amb l'arc"?

Es tracta d'uns versos de Michelangelo Buonarroti escrits en un esbós del David del 1502. Els vaig posar primer perquè sempre m'han agradat els poemes d'aquest artista italià i en segon lloc, ja que tenen una certa relació amb el tema al parlar del treball de l'escultor. Quan diu "jo amb l'arc" fa referència a l'instrument que s'usava per a moure el trepant i foradar la pedra o la fusta.

-De què tracta l'estudi?

Es divideix en dues parts. A la primera es comparen els elements més característics de cada retaule. Com són les tipologies, o sia els diferents models constructius que es repeteixen, els tipus

de columnes i els repertoris decoratius i iconogràfics més destacats. La segona part seria la del catàleg: on es descriu cada obra, se situa cronològicament i es contextualitza, és a dir s'aporten les dades d'arxiu referents a la construcció, pagaments, autors, ...

Tota aquesta feina de descripció i d'investigació l'he completada amb imatges de cada obra. De fet, durant el 1995, quasi cada dissabte, en Joan Capellà i jo erem a l'església per a fer fotografies.

-Quina documentació has usada?

Es troba a l'Arxiu Municipal, al Parroquial i al Diocesà. D'aquest darrer he consultat el registre de les Visites Pastorals a Algaida, que ens permet veure l'evolució
(Segueix a la pàgina anterior)

